

Onze kapotheid in zijn lichaam

Preek over 1 Korintiërs 10:16,17

Te lezen: 1 Johannes 4:7-12 en 1 Korintiërs 10:13-17
Den Haag, 3 oktober 1976

Vandaag mogen we weer het Avondmaal vieren. Ik heb mij voorgenomen in deze dienst ook over het Avondmaal te preken. Dat kan gelukkig in onze gemeente, zonder dat iemand het gevoel krijgt dat hij iets voorgeschoteld krijgt waarvoor hij niet is gekomen.

Wij vieren de verkondiging uit de Heilige Schrift en het Heilig Avondmaal als één dienst. Ik acht het een zegen dat er na het 'amen' van de preek en het zingen van 'nog een lied' niet een pauze valt, waarin kerkbezoekers die geen gemeentelid zijn of niet aan het Avondmaal willen deelnemen, naar huis gaan. De avondmaalsviering is geen extra dienstje voor speciale mensen, eens per maand, in vervolg op de gewone dienst. Op de eerste zondag van de maand vieren we één dienst. Een dienst van Schrift en Tafel. Preek en Avondmaal horen bij elkaar.

Het valt mij op, dat zelfs trouwe avondmaalsvierders vaak maar een geringe kennis hebben van het Avondmaal. Zou er niet zoveel onkunde over het Avondmaal bestaan, omdat er zo weinig over gepreekt wordt? En omdat het in zoveel gemeenten en kerken zo weinig gevierd wordt, en dan nog in heel besloten kring?

Men zal dit zeker niet zo bedoelen, maar deze praktijk moet wel de indruk wekken dat het Avondmaal iets is voor speciale christenen met een speciaal geloof. Dat er zo weinig over het Avondmaal gepreekt wordt, moet op velen wel de indruk maken dat de avondmaalsviering een mysterieus, diepzinnig en geheimzinnig gebeuren is, waarover je niets kunt zeggen. Het zijn immers mysterieuze zaken die omgeven zijn door zwijgen en stilte!

Preek en Avondmaal horen bij elkaar.

In een preek komt het evangelie hoorbaar tot de mensen.

In de avondmaalsviering komt het evangelie ook zichtbaar tot de mensen.

Je hoort het vanmorgen niet alleen, dat Christus zichzelf in liefde aan mensen weggaf, je ziet het ook:

zoals het avondmaalsbrood gebroken wordt en gegeven wordt aan wie het in geloof wil nemen, zo heeft Jezus zich aan het kruis laten verbreken, en geeft Hij Zichzelf weg aan ieder die Hem wil aannemen. Misschien begrijpt u mijn woorden over Jezus niet. Let dan goed op tijdens de avondmaalsviering, hoewel u zelf misschien niet deelneemt. Laat dat beeld op u inwerken. Het beeld van mensen die een stukje brood aangereikt krijgen en het nemen. Laat het op u inwerken: zo biedt Jezus zichzelf aan u aan, en u mag Hem nemen.

Preek en Avondmaal horen bij elkaar.

Net als de preek is de avondmaalsviering een stuk verkondiging. Paulus schrijft over

het Avondmaal - we zullen het straks weer lezen - : 'zo dikwijls u het brood eet en de wijn drinkt, verkondigt u de dood des Heren'.

Het Avondmaal is verkondiging. Geen besloten bijeenkomst voor ingewijden. Maar een heldere, openbare, duidelijk verstaanbare verkondiging. Even openbaar als de preek een openbare zaak is. Even helder, hopelijk, als de preek helder moet zijn. Er zullen in deze dienst mensen zijn die bij de avondmaalsviering niet het brood zullen nemen en niet uit de beker wijn zullen drinken.

Ik heb er behoefte aan met name deze mensen een gezegende dienst toe te wensen. We vinden het als gemeente fijn dat u er toch bij wilt zijn.

Het is fijn dat u niet alleen maar de woorden van een predikant op u wilt laten inwerken. Dat u er zich óók open voor wilt stellen om het beeld van de avondmaalvierende gemeente op u te laten inwerken. Dat u de verkondiging door zoveel mensen op u wilt laten inwerken.

God moge u zegenen, wanneer straks uw buurman of buurvrouw in de kerkbank, het brood neemt en uit de beker drinkt. Ik bid dat Christus die avondmaalvierende buurvrouw mag gebruiken om het u te verkondigen: 'Zo bied Ik mijzelf ook aan u, aan jou aan. Ook u, ook jij mag Mij nemen zoals Ik Mij als Heiland geef'.

God moge u zegenen, wanneer u straks ziet hoe iemand uit de beker drinkt en de beker daarna doorgeeft aan een ander. Ik bid dat dit voor u een stuk verkondiging mag worden. Dat Christus - terwijl u de beker van de een naar de ander ziet gaan - tegen u zegt: 'Zo bind Ik mensen aan elkaar! Kijk goed! De mensen drinken uit de beker en geven deze door aan de ander. Zoals de wijn in de beker, zo bied Ik mijn liefde aan. En de mensen die van mijn liefde drinken geven mijn liefde daarna door aan degene naast hun. Kijk goed: zo werkt mijn liefde!'

Het Avondmaal is verkondiging. Ik moet het duidelijker zeggen: Een gemeente die Avondmaal viert is zelf verkondiging.

Niet haar woorden zijn verkondiging. Zij is zelf verkondiging. Verkondiging van Jezus Christus.

Zo nauw is de band tussen Christus en Zijn gemeente!

Zo nauw, dat de gemeente in de avondmaalsviering zelf verkondiging is. Dat de gemeente zelf een manifestatie is, een teken, een zichtbaar making van Jezus Christus. We zijn aan de avondmaalstafel dan ook geen gasten. Ik betrap me er op, dat ikzelf ook vaak die geijkte woorden gebruik: Dat we gasten aan de tafel van de Heer Jezus zijn.

Aan de avondmaalstafel zijn we geen gasten, maar deelgenoten van de Heer.

Paulus schrijft over de avondmaalsviering:

'Is niet de beker een gemeenschap met het bloed van Christus? Is niet het brood een gemeenschap met het lichaam van Christus?'

Dit is het woord dat het Avondmaal kenmerkt. Het woordje gemeenschap. Aan het Avondmaal ben je één met Christus. Je bent zijn deelgenoot.

Je bent niet zijn gast. Een gast blijft zichzelf. Wanneer u bij iemand te gast wordt uitgenodigd aan de maaltijd, blijft u uzelf. U behoudt uw eigen smaak. U neemt wel van de sperziebonen, omdat u van sperziebonen houdt. Maar niet van de bloemkool. Hoogstens een klein hapje uit beleefdheid. De gastvrouw heeft ook rekening gehouden met een eigen smaak van haar gast: Er staan twee soorten groenten op tafel.

Een gast blijft zichzelf. Een gast mag nemen wat hem smaakt. Een gast stapt tenslotte weer op. Na de gastvrouw en gastheer bedankt te hebben, gaat hij weer naar zijn eigen huis. Een gast is iemand die er wat van meeneemt: Gezelligheid, een goede maaltijd.

Helaas zijn in sommige kerken avondmaalsgangers geworden tot avondmaalsgasten. In de traditionele rooms-katholieke leer is een gelovige die aan de eucharistie deelneemt iemand die een stukje genade komt ontvangen. Hij komt naar voren en ontvangt uit handen van de priester de ouwel. De uitdeling van de ouwel is uitdeling van genade. En daarmee keert de gelovige naar zijn zitplaats in de dienst terug. Dit zeg ik niet omdat ik er behoefte aan zou hebben andere kerken te bekritisieren. Het gaat in een prediking niet om kritiek op anderen, of zelfs op onszelf. Het gaat in een preek om de ontvouwing van de rijkdom die God mensen aanbiedt. Ik noemde dit voorbeeld van de traditionele rooms-katholieke eucharistie alleen om tegen de achtergrond hiervan te laten uitkomen dat God zijn kinderen in het Avondmaal veel meer schenkt.

Een avondmaalsganger is geen gast aan Jezus' tafel die er vergeving, geloofsversterking, die er genade van meeneemt. Hij is veel méér dan een gast. Hij is een deelgenoot van Jezus Christus. Iemand die niet langer ten diepste tenslotte zichzelf blijft, zoals een gast tenslotte zichzelf blijft. Hij is iemand die één is in Christus. Iemand die Jezus Christus deelgenoot heeft gemaakt van zijn eigen leven.

Wanneer u straks deelneemt aan het Avondmaal, ontvangt Jezus u niet als gast, maar als deelgenoot.

Aan het Avondmaal wil Christus u openbaar doen worden als iemand die één met Hem is. Eén is met Christus zelf. Eén met Hem wiens leven liefde was, en barmhartigheid, en ontferming, en vergeving.

De beker wijn die u straks neemt is gemeenschap met het bloed van Christus.

De wijn in de beker spreekt van Jezus' bloed dat aan het kruis uit de wonden aan zijn handen liep. Zo lief had Jezus u, dat Hij zichzelf voor u over had. Hij liet zichzelf aan het kruis leeggieten, zoals een kan wijn wordt leeggegoten in de bekens en glazen.

De beker wijn is gemeenschap met Jezus die zichzelf in liefde voor u, in liefde voor alle mensen, liet leegschenken. Het is gemeenschap. Dat wil zeggen: U wordt er niet alleen beter van. In de trant van: Mijn zonden zijn nu door Jezus' bloed vergeven. U wordt er zelf anders van. U kunt niet langer uzelf blijven. U gaat lijken op Jezus die zo lief u en anderen heeft.

Jezus zei tegen zijn discipelen en tegen ons: 'Jullie moeten elkaar liefhebben, zoals Ik jullie liefheb'. Elkaar liefhebben zoals Jezus u en mij heeft liefgehad, - laat ik het maar

heel voorzichtig stellen - iets van jezelf over hebben voor je medegelovigen zoals Jezus zijn hele leven voor u en mij over had.
Dat Jezus dit van u en mij als gemeenteleden vraagt,
dat Jezus dat u en mij mogelijk wil maken,
dat Hij u en mij deze liefde voor elkaar wil schenken,
dat wordt zichtbaar aan het Avondmaal,
dat proeft u wanneer u hier naar verlangt, en in dit verlangen de beker drinkt.
De beker is gemeenschap met het bloed van Christus. Wie gemeenschap heeft, verliest zichzelf en wordt een stuk van degene met wie hij gemeenschap heeft. U wordt een stuk van Jezus Christus die zijn bloed voor anderen gaf.
In de avondmaalsbeker reikt Christus u zijn liefdesdrank aan. Wanneer u daar gelovig van drinkt, geniet u er niet alleen van. U verandert er zelf van. U wordt zelf liefde voor anderen.

Waarin ligt de zegen van het Avondmaal?

Op deze vraag zijn in de loop der eeuwen vele antwoorden gegeven.

De officiële rooms-katholieke leer zegt: Brood en wijn worden lichaam en bloed van Christus, wanneer de priester de woorden spreekt: 'Dit is mijn lichaam'.

Veel protestanten, waaronder het merendeel der baptisten zeggen: 'Brood en wijn herinneren ons aan Jezus' lichaam en aan Jezus' bloed'.

Calvinisten zeggen: 'Wanneer een mens gelovig brood en wijn neemt is hij voor een ogenblik uit deze wereld opgeheven in de hemel, waar Christus is'.

Ik geloof dat het Nieuwe Testament ons een antwoord geeft. Dat antwoord ben ik op het spoor gekomen tijdens het bestuderen van de manier waarop de oude doperse gemeenten avondmaal vierden. Zij stelden: Wie aan het Avondmaal deelnemen geven zich aan Christus. En Christus maakt hen in liefde en zegen deelgenoot van zichzelf.

In deze oude doperse avondmaalsvieringen gaan de woorden van Paulus open:

De beker is gemeenschap met het bloed van Christus. Het brood is gemeenschap met het lichaam van Christus.

Tijdens de viering van het Avondmaal is Christus niet aanwezig in brood en wijn. Hij is ook geen herinnering, Hij is ook niet in de hemel.

Hij is hier, op aarde, in deze gemeente.

Wanneer u, wanneer ik er naar verlangen deelgenoot van Hem te worden, schenkt Hij ons dit, wanneer wij brood nemen en wijn drinken.

Aan het Avondmaal wordt de gemeente van Jezus Christus zichtbaar als de

gemeenschap van mensen die Christus deelgenoot maakt van Zijn eigen leven.

Dat wordt met name ook zichtbaar als het avondmaalsbrood gebroken uitgedeeld wordt.

Ik moet u vragen even heel scherp te willen letten op de tekst van deze preek. Paulus schrijft: 'Is niet het brood dat wij breken een gemeenschap met het lichaam van Christus?' En direct hierna: 'Omdat het één brood is, zijn wij hoe velen ook, één lichaam'.

Hebt u het opgemerkt? In één adem gebruikt Paulus tweemaal het woord 'lichaam'. De eerste keer doelt hij er mee op het lichaam van Jezus, dat Jezus aan het kruis voor ons liet verbreken.

De tweede keer bedoelt Paulus met 'lichaam' de gemeente.

Tussen het eerste en het tweede gebruik van het woord 'lichaam' staat het woordje 'gemeenschap'. Er is gemeenschap tussen de gemeente en Christus als lichaam en het lichaam van Jezus dat op Goede Vrijdag werd verbroken. De gemeente mag lijken op Jezus die zichzelf voor anderen prijs gaf.

Wanneer u daar van harte naar verlangt mag u het brood nemen. U mag het nemen en bidden: 'Dank u Heer, dat U uw lichaam voor mij liet verbreken. Dank u dat ik daarvan de zegen mag ontvangen. Dank u, dat ik heel mag zijn omdat u mijn kapotheid in uw eigen lichaam hebt gedragen'.

En u mag verder bidden: 'Dank u Heer, dat ik gemeenschap met uw lichaam mag hebben. Dat ik samen met mijn broeders en zusters mag lijken op U. Dat uw leven van opoffering voor mij in mij mag verder gaan in een leven van opoffering voor anderen'.

Amen.